СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го ЛИПНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 30, 1987 No. 144. VOL. XCIV.

В СОВЄТСЬКІЙ ПРЕСІ ПИШУТЬ ПРО ГРУШІВСЬКЕ ЧУДО

Джерзі Сиᴛі, Н. Дж. — В останньому часі совєтська преса з України широко розписалася про „грушівське чудо", яке населення Західньої України переживає дуже серйозно. До маленької старої каплиці біля Дрогобича ідуть та їдуть люди різного віку, щоб подивитися з подвір'я Мирослави і Романа Кізини на силюєту Богоматері.

„Радянське слово", „Ленінська молодь" подали великі репортажі своїх кореспондентів, з відповідним насмішливим насвітленням чуда, яке вони розуміється, дають під великий сумнів. Але все ж при тому таки подають історію цієї української католицької каплички, яка існувала минулого сторіччя, цілющої води яка мала там бути на місці зрубаної верби, паломників і побудову каплиці. При тому пишуть також про злиття Католицької Церкви із Православною в 1946 році, з нагінкою на „уніятських" священиків.

Довідуються читачі із тих пашквільних статтей також про те, що теперішнє чудо створили зумисно „прислужники нацистів та оунівців, як теж уніяти" саме цього року, коли Папа Іван Павло II проголосив рік Богоматері. Але і К. Петренко, член Спілки журналістів в „Радянському слові" у статті „Сумнівні силуети", і С. Курпіль у репортажі „Ілюзія зору" в журналі „Ленінська молодь" таки цитують багато осіб, які приїздять оглядати чудо, а передусім підкреслюють, що між ними дуже багато молоді, яка нібито приїздить тільки з „простої цікавости". К. Петренко видрукував ще й інтерв'ю п. н. „Що ж ти вимолюєш чоловіче?"

В іншому репортажі п. н. „Отака "свята" та "Божа" пера А. Романова і К. Петрова автори описують, як одна із побожних жінок, що приїхала оглядати чудо, вкрала пушку з грішми, які „паломники складають біля каплиці", і коли її на тому приловили виправдувалася, що хотіла ці гроші дати на Службу Божу.

Репортажі прикрашені знімками, на яких видно каплицю, силюет на ній, групу паломників і гроші які там збирають.

ПРОКУРАТУРА ПОЧАЛА ПЕРЕПИТУВАННЯ І. ДЕМ'ЯНЮКА

ІЗРАЇЛЬСЬКІ АДВОКАТИ НЕ ЗНАЮТЬ ІСТОРІЇ

Єрусалим, Ізраїль (АН-ЧЕЙН, тел.). — Після закінчення перепитування Івана Дем'янюка його оборонцем Джаном Гіллем у передполудневих годинах тут у вівторок, 28-го липня, головний прокуратор Йона Блятман почав перепитування, під час якого він зосередився на деяких датах і місцевостях, що їх подав підсудний на процесі в Клівленді в 1981 році, а відтак ізраїльським інвестигаторам в 1986 році. У ході перепитувань Й. Блятман договорився до того, що Російська Визвольна Армія (РОА) під командуванням ген. Власова була створена в 1944 році, отож І. Дем'янюк не міг бути вояком в цій армії понад рік часу.

І. Дем'янюк відповів, що він не знає, що пишуть про це ізраїльські історики, але він був у Власова армії понад рік часу.

Як відомо, вже 1-го червня 1943 року армія Власова нараховувала 78 батальйонів, один полк і 122 роти.

У перепитуванні І. Дем'янюка активну участь брали, крім Й. Блятмана, всі три судді — Дов Левін, Зві Таль і Далія Дорнер.

Суддя Левін хотів щоб Дем'янюк встановив точну дату свого прибуття до Ґрацу, Австрія, відкликаючись на його свідчення в Клівленді, що це було зимою 1944 року, а тепер Дем'янюк твердить, що це було весною 1944 року.

На це Дем'янюк відповів, що він не може точно пам'ятати дати після 40 років, але уважає, що це могло бути в березні-квітні 1944 року, хоча тоді, з уваги на те, що Ґрац положений в горах, міг ще бути сніг на вулицях.

Суддя Д. Дорнер не могла повірити, що І. Дем'янюк сказав, що він ніколи не був ані в Травніках, ані в Треблінці, ані в Собіборі. „От на вашій аплікації на візу до ЗСА ви подали Собібор, що є також зазначене на виказці".

І. Дем'янюк пояснив, що з уваги на примусову репатріяцію до СССР, а з тим і кару смерти за „зраду батьківщини", він на пораду старшини УНРРА, який виповняв аплікацію, бо він (Дем'янюк) не вмів ані писати, ані читати латинкою, згадав „Самбор", а цей урядник не зрозумів і написав „Собібор".

Судді Дорнер І. Дем'янюк відповів реторичним запитом: „Чи ви думаєте, що я такий дурний, що був би подав Собібор? Я навіть не знав, що така місцевість існує".

Й. Блятман і судді старались дошукатись суперечностей у свідченнях Дем'янюка щодо стертого ним значка під лівою пахвою, покликаючись на його свідчення, що він стер його каменем щойно після закінчення Другої світової війни.

І тут Дем'янюк пояснив ще раз, як це зробив у свідченнях раніше, що він почав стирати знак у Гойбергу, куди його перенесено з Ґрацу, а скінчив у Ляндсгуті у таборі полонених після війни. Він сказав, що стер знак, бо боявся насильної репатріяції до СССР і виявлення, що він попав у німецький полон, замість того, щоб пустити собі кулю в лоб, а відтак мав вступити до української дивізії і служив в РОА.

Раніше, опитуваний Дж. Ґіллем щодо виказки, І. Дем'янюк поновно ствердив, що він не знає чи це його знімка, але якщо так, то вона могла бути зроблена тоді, коли його рекрутували до Червоної армії, бо тільки тоді йому обстригли волосся на голові. Але цієї уніформи, що є на знімці він ніколи не носив.

В судовій залі цього дня знову появився ізраїльський крикун Фукс, який назвав Дем'янюка і його сина Івана, мол., „злочинцями". Він був в товаристві члена кнессету Шілянского.

Прислухався до ходу процесу також адвокат Марк О'Коннор, який прийшов із своєю секретаркою-ізраїльтянкою. Уважним слухачем є Алан Расн, колишній шеф ОСІ.

Як уже інформовано, на процесі є ціла родина Дем'янюка, а його дружина Віра буде свідчити. У середу вранці, 29-го липня, на телевізійній мережі Ен-Бі-Сі передано інтерв'ю з Едвардом Нишником, зятем І. Дем'янюка.

У середу перепитування мали продовжуватись і їх мав вести прокуратор Міхаель Шакед.

ДЖ. ШУЛЬЦ ЗУСТРІНЕТЬСЯ З Е. ШЕВАРДНАДЗЕ

Вашінгтон. — Державний секретар Джордж Шульц погодився зустрітися з міністром закордонних справ СССР Едвардом Шеварднадзе у вересні за обопільним узгідненням у справі контролі озброєння. Думають, що зустріч відбудеться у Вашінгтоні перед початком засідання Об'єднаних Націй.

На порядку нарад обох відповідальних за закордонні справи у своїх країнах, крім справи контролі озброєння, буде в першу чергу справа зустрічі поміж президентом Роналдом Реґеном і Михайлом Ґорбачовим, яка тим разом має відбутися у Вашінгтоні, ще в цьому році.

Справа зустрічі Шульца з Шеварднадзе була темою розмови поміж Шульцом і совєтським амбасадором Юрієм Дубініном у понеділок 27-го липня ц.р. Американські чинники пропонували, щоб зустріч відбулася в липні, але Дубінін поінформував Шульца, що Шеварднадзе плянує її на вересень, на що Шульц погодився. Що торкається заяви Ґорбачова на тему знищення ракет середнього засягу і далекого засягу, ЗСА відгукнулись позитивно.

Але засадничою буде таки розмова поміж Шульцом і Шеварднадзе та тільки вона може дати підстави до евентуальної умови про роззброєння і до зустрічі поміж провідниками обидвох держав.

Для узгіднення справи роззброєння треба ще багато дискусії поміж обома сторонами, зокрема коли йдеться про вимогу СССР усунення із Західньої Німеччини ракет Першінг І-А, як також на тему коли і як повне роззброєння має бути переведене.

У КОНҐРЕСІ ЗІЗНАЄ Е. МІЗ

Вашінгтон. — У вівторок, 28-го липня, в слідчій комісії Конґресу, яка займається розслідуванням обставин Іран-контра, почав зізнавати ще один член американського кабінету — секретар Департаменту справедливости ЗСА Едвин Міз.

Е. Міз.

Е. Міз почав свій виступ, прочитавши 17-сторінкову заяву, після чого його допитував адвокат комісії Джан Ніллс. Перше задане Мізові питання стосувалося американської зброї, проданої Ізраїлем іранцям літом і восени 1985 року. Міз сказав, що не мав поняття про ці доставки аж до листопада минулого року.

Секретар Департаменту справедливости сказав, що зателефонував тодішньому асистентові Президента в справах крайової безпеки віцеадміралові Джанові Пойндекстерові 21-го листопада минулого року після того, як Роналд Реґен доручив Мізові розслідувати обставини продажу американської зброї Теґранові. Міз попросив Пойндекстера підготовити всі документи, що стосуються цієї справи. Таким чином, Пойндекстер був попереджений про розслідування, почате Департаментом справедливости. Міз телефонував віцеадміралові після третьої години по полудні і погодився відкласти зустріч до наступного дня, щоб дати Пойндекстерові можливість підготовити потрібні документи.

В той же вечір підлеглий Пойндекстера підполковник Олівер Норт почав знищувати документи, що стосувалися іранської операції і передачі частини грошей, одержаних за зброю, нікараґуанським партизанам. Критики твердять, що розслідування, таким чином, проводилося непрофесійно: замість того, щоб зразу накласти арешт на документи Ради Крайової Безпеки, Міз повідомив Пойндекстера про розслідування, що почалося, у зв'язку з чим О. Норт мав досить часу для знищення значної кількости секретних паперів.

Вносячи вияснення, Міз зауважив на зізнаннях у Конґресі, що тоді йому було доручено всього-навсього розглянути деталі операції, а не починати кримінальне слідство. „В той час та справа не мала, як видавалося, ніякого кримінального аспекту", — сказав Е. Міз, відповідаючи на запитання Дж. Ніллса.

Українець уважає О. Норта героєм

Дітройт. — В підміському щоденнику „Макомб Дейлі" появився репортаж постійного кореспондента Міча Кеґетіяна п. н. „Вільний світ потребує таку людину, як Оллі Норт", в якій журналіст передає свою розмову з відомим українським громадянином Ярославом Дужим.

М. Кеґетіян починає статтю виясненням, що „Я. Дужий — це гордий українець, який вас повчить про свою батьківщину, яку силою включили у СССР". Але тим разом, пише журналіст, він дістав лекцію на тему Оллі Норт. На думку Я. Дужого, О. Норт — це національний герой, якого вітали б українці, якщо б могли на рідних землях. Він уважає, що підполковник О. Норт виконав свій обов'язок і репрезентує „тиху більшість" в ЗСА. Коли він виступив проти комунізму — він говорив в імені мільйонів американців, які цінять свободу.

Коли американський журналіст запитав Я. Дужого, що він думає про те, що однак О. Норт говорив неправду, цей відповів питанням: „А що скажете про усі ці неправди, які щоденно чуємо з Москви?"

М. Кеґетіян подає коротко про Я. Дужого, як в'язня концентраційного табору в Берґен-Белзен і голову Ліґи Політичних В'язнів. Він пояснює також, що для Я. Дужого боротьба з комунізмом на має границь, а зокрема коли йдеться про допомогу повстанцям в Нікараґуа, які поборюють комунізм у своїй країні. Тому він розуміє добре все, що робив О. Норт і радіє, що він повчив патріотизму лібералів, і є переконаний, що Норт виконав свою повинність у відношенні до своєї батьківщини.

Репортер „Макомб Дейлі" закінчує свій репортаж поставленням питання: „Може тому "Оллі-манія" охопила цілу країну?"

Українка доповідала на французькому університеті

Ліон, Франція. — Тут в Інституті індо-европейських студій на ліонському університеті відбулася при кінці травня 1987 року конференція присвячена 1000-річчю приходу до влади роду Капеє'єнів у Франції.

Конференція мала тему „Традиційні індо-европейські аспекти королівства" і у ній брали участь науковці з доповідями про королівство Франції з історичного і лінґвістичного аспектів.

Одну із доповідей виголосила д-р Ярослава Йосипишин, яка говорила на тему „Князь Кий і міт заснування Києва". У своїй доповіді вона ознайомила слухачів із географічним, геологічним і економічним положенням Києва, поінформувала про його історичне безперервне заселення від палеоліту аж до сьогодні, а вкінці, прочитавши леґенду про заснування Києва за літописом Нестора, з'ясувала як імена братів Кия, Щека і Хорива входять у трифункційну схему індоевропейського королівства.

Слухачі були дуже зацікавлені доповіддю і ставили д-р Я. Йосипишин ряд питань про Україну. Своєю доповіддю д-р Я. Йосипишин підкреслила приналежність українців до европейської спільноти.

Приготовляють Фестиваль у Сан Дієґо

Сан Дієґо, Каліф. (о.с.). — Місцева українська громада підготовляється до свого чергового Фестивалю, які стали тут традиційними та приваблюють всезростаюче число учасників західніх стейтів.

Фестиваль відбудеться під час вікенду з нагоди Дня Праці, 4 — 7-го вересня ц.р. Широка його програма розпочнеться розваговою ватрою біля океанського побережжя, спортовими змаганнями, шаховим турніром та веселим вечором.

У виступах багатолюдного Українського Дня в Балбоа Парку в неділю, 6-го вересня, візьме участь гостюючий ансамбль танцюристів та юних бандуристів — 40-членна „Сопілка" з Альберти, Канада. В одному із кращих приміщень міста під вечір того дня відбудеться бенкет, у розваговій частині якого виступатиме оркестра „Запорожці" з Торонто та відома артистка - гумористка Люба Гой.

У справі додаткових відомостей щодо програми, місця зупинки й зустрічі слід звертатися до: I. Jaworsky 4968 Hawley Blvd San Diego Calif, tel. (619) 282-6384.

У СВІТІ

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ у Юґославії триває страйк 3,500 докерів, в результаті чого в порті Рієка зібралося 36 кораблів, які чекають розвантаження і навантаження. Юґославське пресове аґентство Танюґ повідомило, що страйкарі вимагають підвищення платні. Середня місячна платня юґославського докера становить біля 250 долярів (в перерахунку на американські гроші). Теперішній страйк в порту Рієка є другим за останні півтора місяця.

РЕЧНИК БАВАРСЬКОЇ поліції повідомив, що в кінці минулого тижня п'ятеро громадян Східньої Німеччини перейшли в різних місцях державний кордон і звернулися до західньонемецьких властей з просьбою надати їм політичний притулок. Поліція повідомила також, що 32 польські туристи не вернулися в свій автобус. Вони звернулися до місцевої влади з просьбою дозволити їм залишитися в Західній Німеччині. Лише з початку цього року 80 громадян Східньої Німеччини перейшли в Західню Німеччину або в Західній Берлін.

ВІДПОВІДАЮЧИ НА ЗАПИТАННЯ професора богословія Гарвардського університету Гарві Кокса, голова комітету в справах релігії при Раді міністрів СССР Константін Харчев заявив, що Папа Іван Павло II не був запрошений на святкування 600-річчя прийняття Литвою католицтва, бо Ватикан не визнає совєтських державних кордонів. „Ми готові до діялогу з будь-якою релігійною організацією, — сказав Харчев, — але для нікого не є таємницею, що Ватикан постійно підкреслює свою неприйнятність післявоєнних кордонів. То чи можна запрошувати в дім гостя, який не вважає тебе господарем цього дому?" Ватикан, як і американський Уряд, не визнає насильного включення прибалтійських республік в склад СССР і вважає ці республіки незалежними державами.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак зустрівся в столиці Етіопії Аддіс Абаба з головою Палестинської Визвольної Організації Ясіром Арафатом. Це була їх перша зустріч після закриття в Єгипті відділів ПВО в квітні цього року. Президент Єгипту дав розпорядження закрити відділи ПВО у відповідь на провокаційний заклик Я. Арафата до лідерів арабських країн осудити угоду в Кемп Дейвид. Арафат заявив репортерам, що зустріч носила теплий братський характер. Не зважаючи на розбіжності Єгипет завжди визнавав за ПВО право говорити в імени всього палестинського народу.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґентство ТАСС повідомило, що в результаті сильних дощів потоки води, що несли на собі каміння і дерева, залили гірське село Дарґ, розташоване недалеко від столиці Таджикістану Ленінабаду. П'ятеро осіб загинули і ще троє доставлені в лікарню в тяжкому стані. Тиждень раніше, також в результаті сильних дощів і лявін, 32 села Таджикістану були або частково знищені.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ КОМПАНІЇ Бі-Бі-Сі прем'єр-міністер Великобританії Марґарет Тачер висловила надію, що З'єднані Стейти Америки і Совєтський Союз підпишуть до кінця цього року угоду про ліквідацію ракет середнього засягу і тактичних ракет. Відповідаючи на запитання, чи не стануть перешкодою на шляху до угоди 72 тактичні ракети „Першінґ І-А", розміщені в Західній Німеччині, М. Тачер сказала, що ЗСА і Західня Німеччина знайдуть таке рішення, яке задовільнить Совєтський Союз. Як відомо, Західня Німеччина є проти ліквідації своїх ракет „Першінґ І-А", нуклеарні боєголовки до яких знаходяться під контролею американців. Таке становище Західньої Німеччини пояснюється її небажанням залишитися практично роззброєною перед переважаючими силами армій Варшавського Пакту.

ВИСТУПАЮЧИ НА ЗБОРАХ в місті Артеміза з приводу 34-ої річниці штурму казарм Монкада, що вважається на Кубі початком переможної революції, Фідель Кастро публічно осудив генерала військово-повітряних сил Рафаеля дель Піньо, який 28-го травня з жінкою і трьома дітьми перелетів на літаку в ЗСА і попросив політичного притулку. Подавши американській розвідці велику кількість важливих даних, генерал останнім часом часто виступає в передачах Радіо Марті.

А. Ґромико зустрівся з делеґацією кримських татар

Москва. — Як уже інформовано, майже 150 кримських татарів провели сидячу демонстрацію біля собору Василія Блаженного на Красній площі в Москві. Демонстрація тривала більше як добу. Демонстранти розійшлися лише після того, як міністер внутрішніх справ СССР Александер Власов, що прибув на зустріч з ними, повідомив, що у понеділок, 27-го липня, представників кримсько-татарського народу прийме голова Президії Верховної Ради СССР Андрей Ґромико.

Довголітній борець за право кримських татарів вернутися на батьківщину Решат Джемілєв повідомив, що А. Власов під час переговорів телефонував М. Ґорбачову зі свого авта.

„Ми вимагали зустрічі з Горбачовим, — сказав Джемілєв, — але врешті решт погодилися на розмову з Ґромико. Він все таки голова держави і може сказати нам важні речі. Ми дуже надіємося на Ґорбачова і будем щасливі, якщо Ґромико передасть нам добрі вісті".

Ґромико призначений керівником державної комісії, яка розгляне просьбу кримських татарів про відновлення їх автономної республіки. Повідомляють, що з просьбою про створення такої комісії до Верховної Ради недавно звернулися чотири відомі совєтські письменники, одним з яких був Євґеній Євтушенко.

Московська репортерка газети „Вашінгтон Пост" Селестіна Болен звертає увагу на досить толерантне ставлення влади до демонстрантів. „Раніше, — пише Болен, — демонстрації такого характеру безжалісно розганяли. На цей раз демонстрантів загородили дерев'яними загородами і оточили автобусами, поставленими один коло одного".

„Що там відбувається?" — запитала одного міліціонера з охорони цікава москвичка. „Підготова до салюту", — відповів міліціонер, маючи на увазі вечірній фаєрверк на честь дня військово-морської фльоти.

У вечірній телевізійній програмі „Время" було прочитане коротке повідомлення ТАСС про зустріч представників кримських татарів з А. Ґромико. Совєтський президент заявив, що вимоги татарів будуть старанно розглянені, але для остаточної відповіді потрібний час. Він також сказав, що „будь-яка спроба чинити тиск на органи державної влади лише утруднить роботу комісії".

У повідомленні ТАСС нічого не говориться про реакцію кримських татарів, які зустрічались з Ґромико, однак кілька активістів заявили про намір влаштувати пресову конференцію для чужинецьких журналістів.

На зустрічі Ґромико з кримськими татарами були присутні також кандидат у члени Політбюра Пйотр Дємічев і міністер внутрішніх справ А. Власов.

В АМЕРИЦІ

ДЕЯКІ ПРОДУЦЕНТИ ліків є стурбовані тим, що подібні дешевші ліки мають великий попит і тому розпочали сильну протиакцію. У деяких випадках, як заявляють споживачі та урядовці вони вживають тактику застрашування, що ці дешевші ліки є небезпечні для вжитку. „Ця застрашуюча кампанія, жертвами якої в першу чергу є мільйони старших громадян, які могли б заощадити багато грошей але їх відстрашують", — заявив Сирил Брікфілд, екзекутивний директор Американської асоціяції пенсіонерів.

ВІДКРИТО ПЕРЕГОВОРИ в справі контракту праці між профспілкою Об'єднаних автомобільних працівників та корпорацією Дженерал Моторс. Обидві сторони годяться в тому, що цей контракт буде преважливим для американської автомобільної індустрії та її робітників.

У ПОНЕДІЛОК, 27-ГО липня ц.р. морська фльота через своїх речників заявила, що не буде ставити під військовий суд капітана чи інших старшин військового корабля „Старк", на якому загинуло 37 членів залоги в наслідок атаки іракських ракет у Перській затоці в травні ц.р. Капітан Ґлен Бріндел і лейтенант Байзил Монкріф отримали листи-догани. Капітан Бріндел після цього вирішив відійти на пенсію із зниженням старшинським ступнем, а лейтенант Монкріф зрезиґнував із служби у морській фльоті.

Кажуть, що А. Яковлєв — „права рука" М. Ґорбачова

Джерзі Сиᴛі, Н. Дж. — У зв'язку з недавніми відвідинами президента Західньої Німеччини Ріхарда фон Вайцзекера в Москві і цензурою його промови в совєтській пресі, тепер німецька преса аналізує цей випадок і хто його спричинив.

У довшій статті на цю тему у „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ" Вернер Адам ставить припущення, що таку цензуру перевів не Ґромико, як загально думали, а Александер Яковлєв, шеф відділу аґітації і пропаґанди та тепер „права рука" Михаїла Ґорбачова. Обидва вони познайомилися, коли Ґорбачов відвідував Канаду у 1983 році, а А. Яковлєв був совєтським амбасадором в Оттаві. До речі, інформує німецький журналіст, А. Яковлєв був перенесений на цей пост в 1973 році коли попав в неласку Брежнєва у Суслова. Але в місяць після відвідин Ґорбачова, А. Яковлєв вже був у Москві, обнявши керівництво Інституту для міжнародних стосунків та світової економіки. З цього місця розпочалася його скора кар'єра вгору яка завершилася після смерти Константина Черненка у 1985 році змінами у Політбюро.

А. Яковлєв, який є професором історії та приготовлявся до докторату в Колюмбійському університеті в Ню Йорку, став шефом відділу пропаґанди і аґітації в Центральному Комітеті, а в рік пізніше його секретарем. Разом із Лігачовим, що рахується другим в черзі після Горбачова, він почав щораз частіше появлятися на публічних виступах. Він був співучасником двох зустрічей Ґорбачова з Роналдом Реґеном і тому нікого не здивувало коли він став кандидатом до Політбюра.

Обсерватори стверджують, що А. Яковлєв є улюбленцем М. Ґорбачова, якого він радиться у різних справах, тому уважають, що він є третім з черги в совєтській "ієрархії".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Суперництво за владу, чи партійна заїлість

У „Ню Йорк Таймсі" з неділі, 26-го липня ц.р., появилася обширна стаття, автор якої твердив, що затяжне переслухування спеціяльною Конґресовою комісією різних осіб, причетних до засекреченого продажу зброї Іранові, це тільки назверх виявлювання подробиць цієї афери. Насправді ідеться про традиційну боротьбу між Білим Домом і Капітолем, між екзекутивною та законодатною владою про примат влади, про те, хто властиво має вести закордонну політику. Висновок автора цієї статті такий, що треба знайти синтезу, яка була б гармонійною співпрацею тих двох головних чинників державної системи Америки.

Теза цікава, але не переконлива. Поминаючи правно-конституційні міркування, сам простий здоровий глузд вказує, що закордонну політику не може вести не тільки колектив 435 членів Палати Репрезентантів ані 100-членний Сенат, ані навіть його комісії для закордонних справ. Тільки Президент із державним секретарем та дорадником у справах крайової безпеки знають всі факти, потрібні для формування закордонної політики. Тільки вони отримують звідомлення від власних амбасадорів, від власної розвідки і від союзницьких країн і тільки на основі такого фактажу можна формувати політику і тактику. Один член 25-членної конґресової Комісії для справи Ірану й протикомуністичних борців за свободу в Нікараґуа обурився на заяву підполковника Олівера Норта, що треба було переводити ту операцію в тайні перед Конґресом, бо все залежало на тому, щоб зберегти тайну, а з Конґресу дістаються всі вістки до преси. Формально конґресові комісії закордонних справ зобов'язані до дискреції і ніби не виявляють того, над чим нараджуються. Насправді кожний із членів тих комісій має своїх асистентів, має секретарів, має членів своєї родини і не можна дивуватися, що у розмовах за сніданком, обідом чи вечерею конґресмен чи сенатор виговориться про те, що повинен промовчати, — така вже людська вдача і на це нема ради. І Норт мав стовідсоткову рацію, коли лякався, що тайна, довірена Конґресові, скорше чи пізніше стане газетною чи телевізійною сенсацією.

Конґрес, зокрема Сенат, є тільки дорадчим органом Президента, який за Конституцією призначає членів свого Уряду та амбасадорів і членів Верховного Суду. Сенат має їх затверджувати, але не може втручуватися в їхню діяльність, бо це не його діло. Тому насправді не йдеться про суперництво за примат у державній владі а про закорінену в американській двопартійній системі партійницьку заїлість. Ми, українці, не єдині, які грішимо партійництвом. З історичної перспективи вже можна сміливо твердити, що коли б Ричард Ніксон не був республіканським консерватистом і коли би він мав в очах лівих лібералів той прогріх, що, як ще сенатор, виявив інфільтрацію комуністичної розвідки в державному департаменті та здемаскував Альжера Гісса, то його не зацькували би за так звану Вотерґейтську аферу, в якій ніхто нічого не потерпів. Коли би це не республіканський президент, а ліберальний демократ хотів затушувати скандал, то американські засоби масової інформації, які є в руках ліво-демократичного табору, були б дивилися на це крізь пальці і були б мовчали, замість здіймати крик на ввесь здивований таким цирком світ та ліквідувати одного з кращих своїх президентів.

І те саме діється з Роналдом Реґеном. Йому не можуть вибачити, що він таки відвідав німецький цвинтар, на якому похоронені також німецькі вояки, бо в очах звеличників Візенталя кожний німець у військовій уніформі — це колишній воєнний злочинець, співвинуватець голокосту.

Ліво-ліберальний табір не може стравити переконання Реґена, що молитва потрібна у школах і що аборти — це вбивство вже живого плоду у тілі матері. Ідеться про соціяльно-філософський світогляд, а не про інтерпретацію Конституції. Але власники і редактори американських засобів масової інформації перетягають струну. І це може пімститися на них у виборах у 1988 році.

Олександер Домбровський

ЗА ГІДНУ ЗУСТРІЧ З НАШИМ ТИСЯЧОЛІТТЯМ

III.

Інші народи також не мають добрих геополітичних умовин, наприклад, поляки, стиснені з півдня й півночі карпатською бар'єрою та Балтикою, а зі сходу й заходу сильнішими сусідами — Німеччиною й Росією, байдуже якою — білою, червоною чи помаранчевою. Чехи також є в кліщах німецького етнічного масиву. А все ж таки їм якось „краще везе", бо вони... є вони, а не ми.

У чому справа? Хто з нас винен? Всі й ніхто (хай читач вибачить мені за на перший погляд контроверсійно-неповажну відповідь). Немає сумніву, що як по одній стороні, так і по другій є українські патріоти-державники, яким залежить на щасті майбутніх українських поколінь в умовах власної державности. Немає сумніву, що Україна не є лише пустим звуком у їхніх серцях. Вони ж працюють для України, кожний по своїм можливостям. Отже де тут собака зарита?

Чи не треба підходити до тієї складної проблеми з позицій етнопсихології? Як не як, а на нас тяжить атавістичний баляст довгих століть того фатального браку одности, воно всмокталося в наші серця й уми, в нашу кров по наших прадідах і ми є, на жаль, такими, якими ми є. Не наша це вина, воно передане нам законами спадковости — де атавістичні симптоми з довгого процесу кристалізування етнопсихічної структури в умовах громадсько-політичної дійсности на фоні психоісторії. Дехто злобно може підтягати це під поняття етнопсихіятрії. Як би там не було, а такий стан є неможливий, а тим більше в умовах сучасної, модерної, політичної „технології" ворога у відношенні до поневоленого народу, засудженого на різні рафіновані експерименти. Правда, замало є подати саму діягнозу, треба найти лік, щоб організм суспільства вилікувався, або принайменше обмежив ті недомагання до якихсь пристойних меж. До речі буде пригадати, що духові процеси потребують довгого часу.

У зв'язку з вищесказаним нагадуються мені давні часи з молодих літ у Львові, коли я, читаючи „Націоналізм" Д. Донцова, завважив німецьку цитату: „Лише цілковита переміна, лише започаткування нового духа може нам допомогти". Та думка покривається вповні з біблійними принципами, а наш Господь Христос називає те „народженням з духа" в розмові з Нікодимом. Якраз фарисеї, представники тодішньої синагоги, дискутували до безконечности в своїх синагогальних школах над біблійними текстами головно Мойсеєвого п'ятикнижжя й пророків, але духом були далекі до заповітів Єгови. Тому Христос назвав їх побіленими гробами, гарними зверху, але воняючими знутра. Мова є основним засобом комунікації між людьми. І ми зустрічаймося один з одним, обмінюймося думками, дискутуймо, полемізуймо, тримаючися свого й заразом шануючи думку інших, але не робімо перманентних засідань і не забалакуймо один одного на смерть справами, що їх можна полагодити при добрій волі і бажанню спільного добра протягом короткого часу. Не наслідуймо членів американського Конгресу, головно тих, які залюблені до безтями у виявах „филибастер". Маючи свою державу, вони можуть дозволити собі на такий люксус, але інакша справа з нами.

Правда, вже чимраз менше тих наших людей старої ґенерації, які сиділи психологічно на нерозпакованих валізах і були готові вертатися під рідні стріхи, коли лише настане наглий закрут історії на теренах Східньої Европи. Таких людей уже майже немає, а як ще дехто і є, то це останні могікани українського народу. Більшість з них перенеслася уже на нові поселення небесних засвітів. Але сама ідея наглих закрутів в історії має свої преценденти в історичному минулому й те, що в людей видається неможливим, у Творця, Найвищого Підмету історизму, є можливе. Блаженні ті, які надіються на Нього. Звичайно, реалітетники приймуть наші думки й сподівання з поблажливою усмішкою (вони мають поблажливу усмішку для нас, а ми для них, бо це є бумеранговий аргумент!), але ми пишемо ті слова для віруючих християн на порозі унікального Ювілею офіційного прийняття християнства в нашій батьківщині. Гіпокрити, які святкуватимуть Ювілей для „годиться", головно „там" за океаном, а може дехто й тут, не заслуговують на увагу. „Культова" сторінка Ювілею не може обмежитись до релігійного формалізму й хорових продукцій релігійного репертуару. Це унікальна нагода для всенаціонального іспиту совісти без декляративно-паперових заяв, але шляхом практики щоденного громадського життя при спільній дії й витворенні нової атмосфери з твердим морально-зобов'язуючим рішенням йти рам'я в рам'я до спільної мети на славу Божу й благо рідної справи.

Автор цих рядків не є такий наївний, щоб вірити, що зараз після прочитання громадою його статті все докорінно зміниться на краще й наші громадсько-політичні діячі впадуть собі в обійми та розцілуються. Але колись треба зачати спільну мову, роблячи бодай перші кроки вперед. Ювілей нашого 1000-ліття є якраз знаменитою нагодою для національно-духової

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Володимир Ор

Успішне відзначення

З великим захопленням відзначено 31-го травня ц. р. 1000-ліття Хрищення Руси-України в Гамілтоні, в Онт. У цей день в церкві св. Духа Митрополит Максим Германюк в асисті єпископів і священиків відслужив Архиєрейську Святу Літургію. О год. 4-ій по полудні відбувся в авдиторії Могок коледжу концерт духової музики України у виконанні хору „Думка" з Ню Йорку. На концерті хор виступив під диригентурою Семена Комірного, при фортепіяновому супроводі Тетяни Поташко.

Розмаїтість і досить високий мистецький рівень — ось що характеризувало виступ хору „Думка". До більшої частини виконаних музично-хорових творів легко можна було застосувати термін „історія". Адже вони ввійшли в наше хорове мистецтво, внісши в нього багатий зміст духової музики, її красу, її глибокі мистецькі вияви. Вірніше буде говорити тут про розвиток духової музики, що почався в далекому минулому й продовжується як послідовний процес сьогодні.

Концерт в цілому справив потужне враження та став значною подією з багатьох точок зору. Попершe, в програмі зібрано твори визначних майстрів духової музики. Подруге, і це найосновніше, тут розкрито важливі особливості цієї музики й дано картину її краси. Наочно виявлено велику мистецьку спільність творців духової музики, дуже різних за своїми особливостями й спрямуванням. Концерт був цікавим ще й тим, що слухачі могли поповнити своє уявлення про багатьох добре відомих творців української духової музики у доброму виконанні хору „Думка".

Програма концерту складалася з двох частин. Першою точкою був твір „Отче наш", написаний згідно з східніми традиціями композитором Новохатським. У композиції чітко віддзеркалено слова молитви й передано їх в простій мелодійній формі. У цій щоденній молитві відчутні були також традиції антифонної музики. В цілому композиція твору розгорталася дуже плавно, щось на подобу морських хвиль, складаючи враження величности й невидимої сили захоплення. Ігор Зам'ятий, бас, повністю відповів вимогам і характерові цієї молитви, зображуючи її величність і глибинність звернення до Бога, чим справив могутнє враження на слухачів, що в своїх серцях мимоволі проказували слова „Отче наш".

Музика твору Дениса Січинського „Лічу в неволі" написана на слова Т. Шевченка. У цій композиції заховані трагічні почуття, висловлені з легкою іронією. Усе тут сконцентровано на внутрішній світ поета з натяком далекого відгомону про вільне життя. Музика твору в цілому глибоко психологічна. Віктор Шевель, тенор виконуючи своє сольо, надав йому драматичного характеру. Сильно прозвучав також твір Миколи Леонтовича „Ой зійшла зоря" — дума про Почаївську Божу Матір. Твір написаний згідно з стародавними традиціями, переданий потужним епічним стилем. Бас-баритон, Петро Ганкевич, у своєму виконанні проявив глибоке зрозуміння цієї нелегкої композиції, передавши її красу, велич, складність і драматизм, як також її глибоку віру в Божу Матір. Ці мотиви виступають тут у пов'язанні з історичною долею багатостраждального українського народу.

У виконання твору „На ріках Вавилонських" (український текст М. Бахтинського), музика Артема Веделя, хор вклав максимум зусилля й добився добрих наслідків, не зважаючи на те, що це один з дуже трудних творів для виконання. Його основна риса — величність, проникнута глибокими релігійними почуттями. Музика кращих хорових концертів Веделя, як відомо, мелодійна, виразна. На деяких його творах позначився вплив української пісні-романсу, особливо відчутний у тенорових сольо, які, до речі, Ведель сам чудово виконував.

Першу частину концерту закінчено твором „Слава во вишніх Богу" (концерт ч. УІ) композитора Дмитра Бортнянського. Хоровий стиль цього великого творця української духової музики відзначається урочистою піднесеністю, клясичністю. В його творах широко поєднуються українські й італійські елементи. Хор виконав цей твір справді з надхненням, щоб захопити публіку й скласти потрібний духовий настрій.

Композиція твору „Богородице Діво" Андрія Гнатишина повністю відповідає природі композитора. Його твори в основному ліричні й лагідні, а його техніка цілковито відповідає його меті. У творі „Богородице Діво" він широко використав можливості сольо й поліфонії та дав цікаві гармонійні поєднання. Голос солістки Святослави Жила-Качарай відповів вимогам характеру твору, що в своєму наслідку дало гарне відображення композиції.

„Покаянія отверзи ми двери", музика А. Веделя, обробка Олександра Кошиця. Цей твір дуже емоційний і його виконують переважно під час великого посту. Хор відтворив його з повним відчуттям складности техніки композиції. Твір „Чи ти мени Боже милий", музика А. Гнатишина, слова Т. Шевченка, має багато спільного в технічному ро-

(Закінчення на стор. 3)

М. Мельник

БОРОТЬБА ЗА ШКОЛУ І МОВУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Недавно Єльченко, член Політбюра ЦК КПУ, побіцяв українським літераторам, що відносно українських шкіл адміністрація піде на маленькі поступки. Виходить, що нікого та обіцянка не задовольнила і боротьба за українську мову і українські школи в Україні продовжується. Виходить теж, що серед українських літераторів опір проти русифікації поширився і зміцнів. За вийнятком офіційних людей з адміністрації, ніхто позицій адміністрації не боронить.

У доповідях на пленумі Правління спілки письменників України, цілий ряд літераторів знову — не раз у гострий спосіб — підняли проблему українських шкіл та вживання української мови. Говорили на ту тему Олександер Левада, Тамара Коломієць, Володимир Дрозд, Віталій Русанівський, Василь Козаченко, Роман Лубківський, Іван Драч, Олександер Підсуха.

Завваги Драча досить цікаві: „У нас втрачають, на жаль, свій первісний глибокий зміст такі прекрасні слова, як „інтернаціоналізм", „рівноправність", „дружба народів". Що ж то за інтернаціоналізм, коли не встигнеш заікнутись про щось українське, як ти вже націоналіст? Треба посилювати боротьбу і проти тупого націоналізму і не менш тупого великодержавного шовінізму. А то ми боремось тільки з націоналізмом. А великодержавний шовінізм, що, нехай процвітає?

Та з найбільш речевими арґументами, що унагляднюють русифікацію України виступив Дмитро Павличко. Його статистична інформація є цікава. Перш за все він подав цифри про кількість українських, російських, та двомовних шкіл у головних (обласних) містах України. Інформацію ту я дещо впорядкував після територіяльних критеріїв. І так кілька українських, російських, і двомовних шкіл є:

Землі включені в імперію після Другої світової війни: Івано-Франківськ — 18, 6, 2; Львів — 66, 26, 11; Ровно — 15, 9, 0; Тернопіль — 20, 3, 0; Чернівці — 15, 23, 0.

Правобережжя: Вінниця — 10, 21, 0; Житомир — 14, 16, 1; Кіровоград — 4, 17, 11; Миколаїв — 0, 51, 5; Одеса — 3, 90, 7; Херсон — 5, 49, 1; Хмельницький — 9, 17, 2; Черкаси — 5, 19, 7.

Лівобережжя: Донецьк — 0, 146, 0; Ворошиловград — 0, 60, 1; Запоріжжя — 1, 95, 5; Полтава — 3, 20, 0; Суми — 3, 20, 0; Харків — 2, 156, 3; Чернігів — 2, 24, 6.

Інші: Київ — 34, 152, 88; Дніпропетровськ — 9, 125, 6; Сімферопіль — 0, 33, 0.

Основне питання тут таке: чи Щербицький фаворизував українські школи, чи він був невтральний, цебто втримував кількість російських шкіл пропорційно до кількости росіян в Україні, чи з типовим того роду яничарам запалом збільшував кількість російських шкіл? Про відповідь на ті питання можна зорієнтуватися із дальших завваг Павличка: „Якщо ж реально взяти й дорахувати змішані школи до російських, бо такими вони є на практиці, а офіційно такими стануть завтра, то виходить, що українських шкіл у головних містах республіки 16, а російських — 84 відсотки. Можуть сказати, що... у тих містах, де не має зовсім або є дуже мало українських шкіл, кількісно переважають росіяни. (...) З'ясовуємо, що на Україні живе 49,609,333 душі населення, з того 36,488,931 українці, 10,471,602 росіяни... (...є За згаданим переписом, половина росіян на Україні, точніше 5,218,014 чоловіків, своєю рідною мовою назвали українську мову. Явище цікаве й загадкове, бож,мабуть, серед тих людей є росіяни, які з діда-прадіда живуть на Україні, а й є українці, які назвалися росіянами, та не зважилися сказати, що їхньою материнською мовою є мова російська. Та нас цікавить інше: скільки людей на Україні вважає українську мову рідною. Отже — 43,885,938 чоловік. (Отже, формально здеклярованих українців було в Україні в 1979 році 74 відс., а людей, що вважали українську мову рідною мовою, 88 відс. — ММ.) Це число варто запам'ятати, бо воно має таємничу властивість — як тільки воно зростає, починають падати тиражі українських літературних журналів, „Літературної України", передплатних і взагалі книжкових видань. Звичайно, це результат дії закону про те, що батьки мають право вибирати мову навчання для своїх дітей, (...) За 27 років його активного діяння позникали українські школи з багатьох міст України і якщо він діятиме далі, зникнуть із містечок і сіл, і залишаться хібащо, якже болізно мені сказати, на канадійській землі".

Однією з основних причин того стану речей є минула постава тих літераторів, які сьогодні почали боротьбу за українську мову. Вони повинні були почати ту боротьбу багато скоріше. Їм же ж не треба було з таким завзяттям поборювати українських самостійників і в тому самому часі, начебто в ім'я комуністичного інтер-

(Закінчення на стор. 3)

Лев Яцкевич

СИЛЬНІ ПОСТАТІ „СЛАБКОЇ" СТАТІ

I.

Не знаю,чому жінку, у противагу чоловікові зараховують до слабкої статі, коли в дійсності жінка, у багатьох випадках, не тільки витриваліша, завзятіша, але й кмітливіша за чоловіка.

Щоб далеко не шукати, почнімо від Біблії, в якій написано „чорне на білому", що Бог створив Еву з Адамового ребра, для розваги його самотности. Але Ева зуміла нав'язати дуже швидко контакт із сатаною, захованого під постаттю вужа, та за його намовою спокусити Адама з'їсти разом з нею овоч із заказаного дерева.

І так почалася з жінкою „коломийка", що з малими перервами триває досьогодні. Бо у висліді зламання Божої заборони, Бог не тільки прогнав їх з раю, як перших „ДіПі", але наклав також на ціле людство тавро первородного гріха. А все те, мовляв, скоїлося через „слабку" жінку. Про яку наша народна пословиця каже, „що там де чорт не може — посилає жінку".

Ті всі читачі, що кінчали гімназію клясичного типу, знають добре скільки часу, страху та недоспаних ночей забрало наснажити їм свої мозки архитворами клясичної літератури, яка здебільша була доволі суха та нуднувата. Єдиний вийняток становили дві старогрецькі поеми, що їх написав сліпий Гомер: Іліяда та Одіссея. У першій поемі він описав з великим мистецьким хистом всі деталі Троянської війни, що тривала поверх 10 років, від 3211 до 3200 року перед Христом. У другій поемі описані морські пригоди Одіссея, що по збуренні Трої, мандрував майже десять років по бездоріжжях Середземного моря, заки причалив до родинного острова Ітаки.

Причиною виникнення Троянської війни було викрадення чудової Гелени, жінки спартанського короля Менелая, Парисом, сином троянського короля Пріяма. В обороні чести Менелая станув його брат, Аґамемнон, який на чолі грецького війська почав довготривалу облогу Трої, (що її Гомер називає Іліоном), що закінчилася її здобуттям та поверненням Гелени її законному чоловікові. Хоч історичні автори пліток твердять, що Парис Гелени не викрадав, бо вона сама себе добровільно дала „пірвати" Парисові, забравши при тому поважну кількість грошей із державної скарбниці Менелая.

Якщо б, про те, було можливим перестрибнути із стародавньої Трої, 4850 років в майбутнє, до середньовічного Суботова на Київщині, року Божого 1648 ми стали б віч-на-віч з паралелею суботівської Гелени, справжнє ім'я якої було Галина та через яку виникнула також довготривала польсько-українська війна, відома в українській історії, як Всенароднє повстання, під проводом Б. Хмельницького.

Українським Парисом виявився Чигиринський польський підстароста, Чаплинський, який викрав реєстрованому сотникові козацького війська Богданові Зіновієві Хмельницькому суботівську Галину, а при тому, забрав у своє посідання його Суботівський хутір, з живим і мертвим інвентарем, у виді: пасіки, власного млина, рибного ставку, корчми, поля та сіножатей.

В обидвох випадках, без уваги на те чи Гелену чи суботівську Галину пірвали чи вони пішли за голосами своїх сердець, виникнули довготривалі війни, в тим що сотник, а згодом запорізький гетьман, Богдан Хмельницьки, постояв сам в обороні нарушеної чести беззаконно забраних маєтків, виступивши проти Польщі на чолі запорізького війська, підсиленого татарами та черню.

Ця війна принесла йому ряд мілітарних перемог та розгромів польського війська, але закінчилася трагедією Переяслава в 1650 році. Для уточнення паралелі поміж спричинницями обох воєн, слід ствердити, що коли троянська Гелена була законною жінкою Менелая, суботівська Галина, була тільки полюбовницею чи, вживаючи галичанського евфемізму — „господинею" сотника Богдана Хмельницького після смерти його законної жінки та матері усіх його дітей, Галини Сомко.

Гомерова Іліяда не згадує накож нічого про дальшу долю троянської Гелени, тому можна тільки додумуватися, що „освободжена" Гелена з троянської „неволі" вернулася з великою парадою до свого законного чоловіка Менелая. Зовсім інша доля постигла суботівську „Гелену", яка по „пірванні" її Чаплинським чи Чаплицким, перехрестилася з православної на римо-католицьку віру та вийшла заміж за Чаплинського.

Але нещастя хотіло, що по розгромі польських коронних військ під Корсунем, Хмельницький зустрінувся з нею віч-на-віч в залишеному поляками таборі. І тут щойно виявився повністю політичний хист та жіноча кмітливість його колишньої „господині", що впала йому з покорою до ніг і, так „сокрушила" м'яке серце Хмеля, що він простив їй усі її гріхи та, по перехрещенні назад на православну віру, одружився з нею.

На жаль, Хмель не довго втішався коханням своєї нової дружини, яка ще перед упливом медових місяців згідно з інформаціями Великої Історії М. Грушевського, наклала на себе руку в підвіконні суботівського хутора, мабуть з туги за Чаплинським.

Коли цей останній вчинок кидає деяку тінь на силу постаті суботівської Галини, як представниці слабкої статі, то такої тіні не можемо знайти в Насті Лісовській, дочки о. Гавриїла, пароха Стратина, коло Рогатина, яка здобула собі славу в світовій історії та літературі, як Роксоляна Хурем, дружина турецького султана Сулеймана II (1520 -1566).

Роксоляну захопили татари в ясир в часі їх наїзду на Рогатин та продали на царгородськім базарі до гарему султана.

Що Настя Лісовська, крім жіночого привабу та вроди, мусіла мати також кмітливу голову та інтеліґенцію, доказує те, що вона з гаремної одаліски, чи як твердить Павло Загребельний, із гаремної „швахи" зуміла стати не тільки законною дружиною Сулеймана, але й його політичною дорадницею у всіх державних справах Порти.

Звичайно, Роксоляна не може мірятися історичною популярністю, наприклад, з Клеопатрою, яка обкрутила, як то кажуть, довкруги свого мізинного пальця не одного, але двох мілітарних вождів римської імперії: Юлія Цезаря та Марка Антонія. У противагу загальним поглядам, Клеопатра не грішила ні великою красою, ні великою інтеліґенцією. Але вона мала дві речі, що становили її найбільшу силу: статеву привабливість (sex appeal) та суперкмітливу голову. І тому ми включили її до сильних постатей „слабої" статі.

Закінчення буде.

Пам'яті проф. Н. Котович

Уже проминув рік, як 11-го червня 1986 року відійшла від нас у вічність Наталія Котович, президент Українського Музичного Інституту в Америці.

Походила вона із Стрия в Галичині, з висококультурного дому, з якого її батьки проводили активну громадську діяльність: організування шкіл, хорів, зокрема Українського Музичного Інституту ім. Лисенка в Стрию, — це лише кілька прикладів відданої своєму народові праці Олени і Володимира Котовичів.

Наталія Котович жила в атмосфері змагання до високих ідеалів і в зрозумінні та відчутті клясичної музики.

З ентузіязмом вона вчилася фортепіянової гри спочатку в Стрию, щоб відтак у Львові вже як учениця Василя Барвінського закінчити дипломом Український Музичний Інститут ім. Лисенка. Світлої пам'яті Наталія Котович продовжувала музичні студії у славного піяніста Леопольда Мінцера, який вів концертовий курс у Львові. Одночасно вона студіювала філософію у Львівському університеті, де здобула ступінь маґістра.

Воєнна хуртовина загнала св. п. Наталію Котович до Австрії, де вона в Зальцбурґу в Моцертеум завершила дипломом музичні студії в проф. Курта Ноймілера. Незабаром вона опинилась в Америці, куди виїхала зі своїми батьками.

Високе фахове знання, концертовий досвід і особиста культура зразу відкрили двері Наталії Котович до відомої американської музичної школи „Філядельфія Сетлемент Скул оф Мюзік". У цій школі Н. Котович розвинула свою учительську діяльність незвичайно успішно. Вона дуже звертала увагу на культуру удару пальців і на одухотворену інтерпретацію музичних творів.

Її колеги за фахом високо цінили Наталію Котович і називали її справді мистецьким педагогом. Вона вміла свій ентузіязм передати учням, з яких деякі вибрали собі музику за життєву професію.

Як президент Українського Інституту Америки, Наталія Котович від 1979 року до 1986-го успішно репрезентувала нашу музичну інституцію. Лагідна, але енергійна, вона домагалась більшого розголосу для УМІ. „Ми не є гірші від других і ми маємо чим показатися, лише нам потрібно реклями", — говорила Котович.

Вона зорганізувала при щирій допомозі колеґ незабутній ювілей бенефіс-концерт у 30-річчя УМІ з участю українських музичних мистців світової слави: Павла Плішки — баса Метрополітальної Опери, і Лідії Артимів — концертової піяністки. Солістам акомпаньював на фортепіяні Тома Гриньків. Цей величавий концерт відбувся в преґарній репрезентативній залі Порт оф Гістори Мюзеум у Філядельфії.

Високомистецький концерт і потім елеґантне прийняття — були сповненням мрій Наталії Котович, яка говорила: „Вийдім з передпокою і йдім на ширші води з українським живучим талантом".

Ідейна Наталія Котович задумувала ще багато плянів, але поважна недуга не дозволила їй продовжувати працю над нашою музичною культурою.

Кожна мистецька індивідуальність залишає за собою тривалий слід у пам'яті й серцях живих людей. Духова культура кожного народу складається з таких індивідуальностей, які завдяки своєму талантові стають природними висловниками ідей і почувань свого суспільства. Наталія Котович належала до таких представників нашої культури на горішніх щаблях нашого суспільства і такою ми її згадуємо й пам'ятаємо.

Дарія Гординська-Каранович

Княжі дари на українські цілі

Наша українська громада в Америці й у цілому вільному світі постійно потребує фінансових засобів для популяризування української справи, але і для збереження доброго імени українців.

Власне для цих цілей Українсько - Американський Демократичний Клюб у Трентоні, Н. Дж., пожертвував більші суми для українських установ й організацій. На своїх загальних зборах УАД Клюб постановив приділити такі суми: на Світовий Конґрес Вільних Українців — 4,500 дол.; на Фонд Оборони Івана Дем'янюка — 3,000 дол.; на Оселю ОДУМ „Київ" — 2,000 дол.; на організацію Американці в Обороні Людських Прав в Україні — 1,500 дол.

Ми знаємо, що наші пожертви — це капля в морі, беручи під увагу ту велечезну працю, що нашій громаді потрібно зробити, але віримо, що й інші українські організації, установи й товариства підуть за нашим прикладом і фінансово допоможуть українським допомоговим організаціям, молодечим і науковим, та тим організаціям, що проповідують змагання українців на батьківщині жити незалежно у своїй суверенній державі.

Є. К.

Чергова зустріч „реґенсбуржців"

Після інтенсивної праці та зусиль у зв'язку з виданням документально-мемуарної книги про український „ДіПі" табір у Реґенсбурзі, яка вийшла друком у січні 1986 року під назвою „Реґенсбурґ. Статті — спогади — документи. 1945-1949", та після неменших зусиль на збірку потрібних фондів, помітилось деяке сповільнення у діяльності комітету колишніх жителів оселі Реґенсбурґ. Правда, не всі члени „спочивали на лаврах", бо книгу треба було розіслати передплатникам, українським науковим установам, бібліотекам, редакціям газет і тому подібне, а також її продавати. Примірники книги мандрували дослівно в усі кінці світу (лише, мабуть, за винятком нашої безталанної Батьківщини).

На сторінках преси з'явилися прихильні рецензії, відгуки чи просто замітки. Це були часописи: „Свобода" і „Америка" в ЗСА, „Гомін України" в Канаді, „Християнський голос" в Німеччині, „Українська думка" в Англії, „Церква і життя" та „Вільна думка" в Австралії. А в Україну вістка про книгу „Реґенсбурґ" полетіла на хвилях етеру через „Голос Америки".

Хочеться вірити, що як читачі, так і всі колишні мешканці Реґенсбурзької оселі, зможуть належно оцінити велику працю комітету в цілому і, зокрема, велетенський вклад труду й часу головного редактора і упорядника книжки проф. Омеляна Кушніра та його доньки — проф. Квітослави Кушнір.

Комітет успішно і гідно вив'язався із свого нелегкого завдання, книга побачила світ, борги заплачені, а щоб докладно позвітувати за все перед „реґенсбурзькою" громадою і жертводавцями, — скликається черговий з'їзд на суботу й неділю, 3-го і 4-го жовтня 1987 року, на Оселі Українського Братського Союзу „Верховина" в Ґлен Спей.

Це буде третій з'їзд колишніх мешканців Оселі Реґенсбурґ, а також п'ятий з'їзд колишніх учнів Реґенсбурзької гімназії.

З'їзд буде радше товариською імпрезою, яка напевно не обійдеться без багатьох сантиментів. Роки біжать неймовірно швидко, життя пливе своїм природним порядком, а нас, колишніх реґенсбуржців, стає щораз менше... Тож не проґавмо, не занедбаймо ще однієї нагоди зустрітись, згадати спільне минуле, ще раз полинути думками в далеку молодість. Не проминім нагоди знову втішатись багатством пережитого, спільністю радощів і горя, спогадати всіх живих і мертвих. Забудьмо всякі давні недоліки й непорозуміння, бож вони справді маловажні супроти скороминучости людського життя. Зустріньмось дружно й радіймо нашою всіх присутністю „поки ми ще тут".

У програмі з'їзду: ділові наради, бенкет і товариський розваговий вечір у суботу; Богослуження, спільна світлина і обід у неділю. Оплата 55 долярів включає нічліг; обід і бенкет у суботу та сніданок і обід у неділю. Без обіду в суботу — 50 дол. від особи. Кімнати замовляти безпосередньо на „Верховині":

Ukrainian Resort Center „Verhovyna", Glen Spey, N. Y. 12737. Tel. 914-856-1323.

Книжку ще можна замовити в Миколи Кавки: Mykola Kawka, 2415 Devon Lane. Drexel Hill, Pa 19026. Tel. (215) 623-2309.

Отож, реґенсбуржці, до побачення на Верховині 3-го і 4-го жовтня!

Людмила Почтар

Успішне...

(Закінчення зі ст. 2)

зумінні з твором „Богородице Діво". Соліст Ігор Зам'ятий і хор передали його глибокий молитовний характер з відчутними ознаками розпачу й покори.

Концерт закінчено кантатою „Україна", музика Григорія Давидовського, слова Т. Шевченка („Світе тихий, краю милий"). У творі талановито віддзеркалено патріотичне наставлення Шевченка. Композитор Михайло Лев написав для твору фортепіяновий супровід у концертно-віртуозному стилі. Солісти Святослава Жила-Качарай і Михаїл Невмержицький гарно й приємно передали емоційний настрій композиції. На відзначення заслуговує тут також і блискуче фортепіянове виконання Тетяни Поташко супровідної партії цього твору. Тетяна Поташко — це високообдарована піяністка, яка зробила великий вклад в успіх цього концерту. На добру згадку заслуговує тут і дириґент хору — Семен Комірний. Ця працьовита людина є широко віддана потребам хору. У дириґуванні він проявляє велику дозу емоційности й справжнього професіоналізму. На відмічення заслуговують також і солісти, що вклали велику працю в мистецьке досягнення цього концерту.

Хор „Думка" в цілому — це здисциплінована хорова одиниця, яка глибоко розуміє свої завдання: нести в музичний світ найкращі зразки української музично-хорової культури, виявляти її красу, глибинність і монументальність.

У Гамілтоні хор „Думка" виступив перед широкою і добірною публікою, що включала не менше 500 слухачів, серед них також представники українських громад Торонто, Чикаго, Кембриджу тощо.

В другу річницю смерти сл. п. Я. Гури

Багато читачів „Свободи" старшого віку мають звичку читати вістки в цьому щоденнику з третьої сторінки, де надруковані некрологи про тих осіб, що „вітлетіли сірим шнурком" з цього світу до того — кращого. З повідомлень цих довідуємося, хто й де помер, що відбувся похорон, співав хор пісню „Видиш, брате мій..." і похоронили спочилого на цвинтарі в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, або в іншом місці спочинку. Після похорону відбулася тризна; друзі покійного чи покійної згадували його чи її життя, їх працю для добра Церкви і народу...

Не було подібного повідомлення про смерть сл. п. Ярослава Гури, а довідався я про неї від мого друга інж Анатоля Вовка, який живе в стейті Ню Джерзі. Він знав сл. п. Я. Гуру і мене як членів управи Об'єднання надбужанців. Він перший передав мені цю сумну вістку про смерть Ярослава.

Сл. п. Ярослав Гура, мій сердечний друг, відійшов у вічність у літній день 21-го червня 1985 року, далеко від України і далеко від прибраної батьківщини — З'єднаних Стейтів Америки. Він помер як турист у Польщі, в тій стороні, що її поляки називають „одзискане зємє", в містечку Озвоново. Несподівано і нагло його хворе серце перестало битися. Він помер на серцевий інфаркт. Смерть стрінула його в домі його сестри, в колі його рідні, до якої він приїхав з візитою.

У останньому листі до мене сл. п. Ярослав писав, що думає влітку 1985 року відвідати родину в Польщі. Не згадував він про те, що лікар не радив йому їхати в далеку дорогу з хворим серцем. Я не думав тоді, що це буде його останній лист до мене. Не думав також Ярослав, що це буде остання його гостина в рідних, яких польський уряд викинув-переселив з рідної Надбужанської землі.

Про останні хвилини сл. п. Ярослава я довідався від Станислава Гури, племінника св. п. Ярослава, який живе в містечку Мілфорд, Конн. Перед смертю сл. п. Ярослав, придержуючись рутини скоро вставати, раненько пішов на прохід, пішов на прохід сам зі своїми думками. Прикра подія йому трапилася. На вулиці Варшави професійний кишеньковий злодій вкрав Ярославові всі документи з гаманцем, з пашпортом і 600 долярів готівкою. Ця подія його дуже потрясла. Він раз-у-раз з рідними говорив про цей випадок. Згадка про цю прикру подію часто переслідувала його, не давала йому про це забути. Психічне явище наполегливости нуртувало в його умі. Не міг він знайти відповіді, чому саме він упав жертвою цього хулігана. Того ж самого дня, що сталася крадіж, він дістав новий пашпорт у американському консуляті у Варшаві. Ніде правди діти, що готівки ніхто йому не повернув.

Ярослав Гура прийшов з проходу, почув сильний біль у грудях, впав на землю зі словами про рятунок. Донька його сестри, професійна медична сестра, без вагання відразу рятувала ще живого її вуйка методою вдихати повітря до його грудей з уст до уст. Але, на жаль, всі її заходи були без успіху. Збентежена рідня покликала карету швидкої допомоги з недалекого повітового містечка. В шпиталі лікар ствердив смерть.

Поховали сл. п. Ярослава Гуру в Польщі далеко від рідного його села, далеко від його друзів в ЗСА, де він прожив 36 літ у місті Бріджпорт у стейті Коннектикат. Не співав хор стрілецької пісні „Видиш, брате мій...", над свіжою могилою не прощали Покійного в смутку його друзі, не було тризни, не було некрологу на третій сторінці „Свободи"... Були тільки поминки в церковній залі св. Покрови в Бріджпорті в неділю, 18-го серпня 1985 року, і згадка була про цю подію в „Свободі" ч. 201, з датою 19-го жовтня 1985 року, п. н. „Громада Бріджпорту вшановує пам'ять Я. Гури.

Ярослав Гура народився 20-го травня 1909 року в с. Лещкові Сокальського повіту в Галичині. Народну школу закінчив у рідному селі. Середньошкільну освіту здобув у державній гімназії в Сокалі. Після матури працював він у кооперації, закінчивши Торговельну школу у Львові. Під кінець Другої світової війни покинув рідну землю, рятуючись від большевиків, жив у таборах переміщених осіб у Німеччині. В 1949 році виїхав до ЗСА. Тут, у місті Бріджпорт, працював книговодом у одній фабриці. На 65-му році життя він перейшов на пенсію, але і далі брав участь у громадській праці в різних товариствах. Був членом управи т-ва Оборони Лемківщини, скарбником Комітету Голодомору в Україні в 1932-1933 роках. Був він „невмирущим" секретарем у різних українських товариствах у Бріджпорті — в церкві св. Покрови, де о. крилошанин Ярослав Шуст був парохом; у Відділі УККА, в Пластприяті, в Братському Союзі, в Українському Народному Домі. Був він довголітнім головою контрольної комісії 59-го Відділу УНСоюзу . Проте, сл.п. Я. Гура найбільше присвятив праці в своєму житті Українському Науковому Інтитутові при університеті в Гарварді. Він був меценатом і представником УНІГУ в Бріджпорті. УНІГУ мав у нього пріоритет перед усіма іншими активностями на громадському полі.

Була ще одна ділянка праці, що нею дорожив св. п. Я. Гура і з посвятою працював, — це його зразкова праця в Об'єднанні надбужанців.

У другу річницю смерти згадую свого друга, якого пізнав я ближче між членами управи Об'єднання надбужанців, де св. п. Ярослав був фінансовим референтом, а я був головою. Перший раз на еміграції зустрілися ми на першому з'їзді Об'єднання надбужанців шість років тому — у днях 30-31 травня 1981 року, на оселі УНСоюзу Союзівці. Ми часто листувалися у ділових справах Об'єднання. Між рядками у листах св. п. Ярослава я вичитував любов і відданість тій праці, яку нам доручив загальний з'їзд. Згадую св. п. Ярослава як фінансового референта, а також згадую мгр Надю Котик-Кух, яка недавно і несподівано відійшла теж від нас у Вічність, і яка по-фаховому за життя вела книговедення нашого Товариства. Світлої пам'яті Я. Гура виконував постанови першого з'їзду Об'єднання надбужанців, кладучи перші основи організаційної праці товариства, і цю працю, з думкою про Спочилого, ми будемо вести і далі

Іван П. Костюк

Сл. п. Я. Гура

За гідну...

(Закінчення зі ст. 2)

обнови. Ті, які називають себе християнами, повинні взяти собі приклад зі самого Христа, який наголошува свою єдність з Отцем і в своїй архисвященній молитві просив допомоги Отця, щоб віруючі в Нього мали єдність між собою (св. Івана, розд. 17). Всі арґументи християнського й національно-громадського характеру промовляють за тим, щоб ми на порозі нашого Ювілею зробили початкові кроки в напрямі загальної єдности. Очі страждаючої, але при тому й воюючої України в рамках тамтешніх можливостей дивляться в нашу сторону й очікують від нас, щоби ми робили тут те, чого вони там робити не можуть.

На пам'ятку Ґамбетта в Парижі написано: „Піднесіть духа вашого й рішучість вашу на висоту небезпеки, яка грозить вашій батьківщині. Від вас самих залежить показати світові, що може великий нарід, який не хоче загинути". Коли там наші люди страждають у новітніх катакомбах, по тюрмах, на засланнях і в „психушках", у жахливих умовах нелюдського життя, нашим абсолютним обов'язком є побороти власне я, амбіціонерство й еґоцентризм в добі „бути чи не бути" нашому народові, якого не лише культура й історична ідентичність, але навіть національно-біологічна субстанція смертельно загрожені в умовах диявольсько-рафінованих експериментів на живому організмі того ж народу. Парафразуючи Шевченка, — схаменімся й будьмо людьми, щоб на осуді історії ми не були натавровані гробокопателями рідної Матері. Бог й історія не дарують нам ніколи того нашого національно-первородного гріха. Отже, з Христом вперед!

Боротьба...

(Закінчення зі ст. 2)

націоналізму, пропонувати любов до окупанта і до імперії, і цілу українську історію і культуру — в ім'я того ж інтернаціоналізму — позбавляти національних прикмет.

Навіть сьогодні, виступаючи проти русифікації, вони продовжують — в цілком безглуздий спосіб — спирати свої арґументи в обороні української мови на цитатах Леніна. Що має Ленін спільного з наукою французької мови у Франції, китайської у Китаї, чи польської в Польщі? Їм ще, мабуть, і тепер не може поміститись в їхніх головах, що п'ятдесятмільйоновій нації — без огляду на те, чи вона капіталістична чи комуністична — не треба ані росіян, ані Леніна для організації шкільництва на своїй території. Та добре, що принаймні вони роблять те що роблять. Може прийде час, що й вони зроблять цей останній крок в еволюції національної гордости й відчують сильніше це брутальне насильство російського окупанта над їхнім народом.

Павличко подав теж до відома, що Комісія зв'язку СПУ з начальними закладами написала листа до Президії Верховної Ради УССР із такою пропозицією: „Тому до восьмого параграфа проекту статуту пропонуємо додати новий (сьомий) абзац: „З метою патріотичного та інтернаціонального виховання учнів у школах з російською мовою викладання в союзних та автономних республіках як обов'язкові предмети вивчаються мова, література та історія нашої республіки.'" Лист підписали Ю. Мушкетик (перший секретар СПУ), Б. Олійник, і Д. Павличко. Павличко завважив, що „...цей документ знайшов підтримку в тих, до кого адресований, хоч письмової відповіді ще немає".

Це є відносно скромне домагання, беручи до уваги, що грузинська, вірменська та азербайджанська мови цілий час були офіційними мовами тих республік. Та побачимо, що з того вийде. М.В. Фоменко, міністер освіти УССР, забрав теж слово на тих сходинах, та його завваги були приблизно такі самі як завваги Єльченка.

Моє припущення є, що росіяни до обов'язкового навчання української мови в усіх школах не допустять, та що будучності того роду дискусії ледве чи будуть друковані в „Літературній Україні". Не зважаючи на це, одностайні виступи офіційних українських літераторів є дуже цікаві. Може якраз приходить там остаточне прозріння відносно статусу України „в сім'ї вольній, новій", „чуття єдиної родини", та відносно правдивих намірів братів росіян супроти братів українців. Таке прозріння, та з ним сполучене випростування хребтів тих людей, розширили б у значний спосіб діяпазон українського національного спротиву проти російського окупанта.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
МАМИ, БАБУНІ та СЕСТРИ

бл. п.

ОСИПИ з ПОНІВ КЛОДНИЦЬКОЇ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у п'ятницю, 31-го липня 1987 р. о год. 7:30 ранку в католицькій церкві св. Володимира й Ольги в Чикаґо, Ілл.
і в суботу, 1-го серпня 1987 р. у католицькій церкві у Гамельн, Німеччина.

Про молитви за Покійну просить

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, дня 25-го липня 1987 р. в ранніх годинах,
на 66-му році життя, з волі Всевишнього,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами відійшов у Вічність

наш Найдорожчий

МУЖ, ТАТО, БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

ІВАН ІСКАЛО

ПОХОРОН відбувся 28-го липня 1987 р. з похоронного заведення Слотюк о год. 9-ій ранку до церкви св. Івана Хрестителя, а відтак на цвинтар Оливної Гори в Тонаванді, Н. Й.

Залишив горем прибитих:
дружину — МАРІЮ
доню — ОЛЮ з мужем ГРИГОРІЄМ КОННЕЛЛІ
сина — БОГДАНА
брата — ФЕДОРА
племінника — ОРЕСТА
племінницю — РОЗАННУ з мужем РІЧАРДОМ КЕНФІЛД з дітьми
та ближчу і дальшу Родину в Канаді, Польщі й Україні

Замість квітів на могилу Родина просить складати пожертви на Гарвардський Проєкт, Патріярший Фонд, Український Музей США та інші добродійні організації.

ВИСТУПАЮЧИ В ТРІПОЛІ на зборах, присвячених 35-річчю єгипетської революції 1952 року, лівійський диктатор Муаммар Каддафі закликав всі арабські країни боротися за звільнення Єгипту „від американської домінації і ізраїльської імперіялістичної сіоністської гегемонії". М. Каддафі підкреслив нерозривний зв'язок між єгипетською революцією 1952 року і лівійською революцією 1969 року. Лівійський диктатор назвав себе охоронцем ідей покійного президента Єгипту Гамаля Абделя Нассера. „Я покликаний оберігати його волю. На мені лежить моральна і революційна відповідальність за дії всіх продовжувачів справи Нассера", — сказав Каддафі.

Вислід сьомого бібліографічного конкурсу УНІГУ

Комісія сьомого бібліографічного конкурсу при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету — конкурсу, що його фундаторами стали бл. п. Володимира та д-р Микола Ценки з Філядельфії, — подає до загального відома, що до визначеного терміну 1-го березня 1987 року надійшла на конкурс тільки одна праця і вона стала предметом критичного розгляду комісії.

Комісія більшістю голосів вирішила признати цьогорічну нагороду Ценків в сумі трьохсот долярів Павлові Робертові Маґочому, професорові Торонтонського університету, за його працю „Carpatho-Rusyn Studies: an annotated bibliography, 1975-1984".

Праця П.Р. Маґочого — це анотована бібліографія 643-ох книжок, брошур і статтей наукового та популярно-наукового характеру, що вийшли на території Чехо-Словаччини, СССР, Югославії, ЗСА, Польщі, Канади, Угорщини та інших країн українською, англійською та іншими мовами. Бібліографія має вступну статтю на 34 сторінки машинопису. Матеріял упорядкований хронологічно за роками, а в межах кожного року в абетковому порядку за автором. Додані три таблиці: транслітерації, мов та місць публікації. Вступна стаття та анотації написані англійською мовою.

Комісія бібліографічного конкурсу УНІГУ
Марта Тарнавська, Пенсильванійський університет, голова;
Осип Данко, Ейльський університет;
Едвард Касинець, Нюйоркська публічна бібліотека.

З'їзд Округи СУА в Ню Йорку

Дня 14-го червня 1987 року о год. 10-ій рано відбувся З'їзд Округи СУА в Ню Йорку у власній домівці, на долині Мангеттену.

З'їзд відкрила голова Округи Леся Ґой молитвою, відспіванням гимну СУА, і однохвилинною мовчанкою всі пом'янули тих членок, що відійшли останнього року. Опісля Л. Ґой привітала голову Союзу Українок Америки Марію Савчак, голов відділів і делеґаток.

До президії запрошено голову СУА Марію Савчак, Ліду Магун — голову президії, і Віру Кушнір — секретарку. Після переведення всіх формальностей приступлено до ділової частини — до звітування.

Лідія Черник — кореспонденційна секретарка, вислала 36 листів, 327 повідомлень про сходини. Вплинуло 69 листів.

Ольга Женецька — протоколярна секретарка, писала протоколи на засіданнях Управи, а також розсилала копії далеко віддаленим відділам і тим, що не були заступлені на сходинах.

Анна Рак — касирка, подала приходи й розходи Округи. Наталка Дума — касирка домівки, подала стан каси домівки.

Олександра Крумшин — організаційна референтка, подала, що Округа має 14 відділів із 614-ма членками. В діловому році прибуло 40 членок, вибуло 35. У п'ятницю 1-го травня ц.р., у Йонкерсі основано новий Відділ ч. 30; голова його Арета Ворох. Всі відділи Округи мають своїх організаційних референток і вона є з ними в сталому контакті. Була вона на загальних зборах 72-го Відділу, допомагала приготовляти загальні збори 21-му Відділові; також була на організаційних сходинах 104-го Відділу; на ці сходини Управа запрошує молодих жінок не-членок, щоб їм розповісти про працю СУА.

Христя Навроцька — голова комісії культ-освітньої, звітувала, що в склад комісії входили Іванна Клим, Люба Сохан і Євгенія Рубчак. Комісія приготовила програму на День Союзянки, засвічення ялинки на Різдво і веселий вечір.

Відділи мали свої різноманітні теми програм: літературні, мистецькі, історичні, побутові, медичні, про жінок героїнь, висвітлення фільмів, прозірок, про подорожі, програми на „День Матері", просфори, свячене та інше.

Іванна Мачай — виховна референтка, говорила про свою ділянку. Шість відділів мають виховну референтку. Три відділи: 83-ий, 89-ий і 119-ий, мають світлички.

Референтка 64-го Відділу Дарія Костів збирає дитячі матеріяли для книжки з нагоди 1000-ліття Ювілею Хрищення Руси-України. В тій праці референтка І. Мачай відбула сходини з референтками відділів.

Рома Шуган — референтка суспільної опіки, говорила про поміч потребуючим українцям в Арґентині, Бельгії, Бразилії, Польщі, в Сарселі (Франція); посилаємо туди харчові і одягові пачки, гроші, книжки, ліки, магнітофонні стрічки, журнали. Відділи передплачують журнал „Наше Життя" для т.зв. бабусь, відвідують і допомагають хворим, старшим і старим.

Параскевія Сусь і Анна Натина — імпрезові референтки, підготовили поїздку на Союзівку на „День Союзянки" і виграш льосів. Допомагали вони у „Веселому Вечорі". 10-го березня були обидві референтки присутні на засіданні Округи для імпрезових, культ-освітніх і музейних референтур. Вже вони замовили залю і автобус на „День Союзянки" на день 16-го серпня ц.р.

Олімпія Роговська — музейна референтка, звітувала, що всі відділи є членами Українського Музею в Ню Йорку; вони збирають фонди на музей, приєднують членів, підтримують всі його імпрези.

Лідія Магун — пресова референтка, писала повідомлення до „Свободи", про „День Союзянки", а потім — звідомлення про цю імпрезу. Написала вона про трирічну працю Округи до Конвенційної книги. В грудні подала до преси допис про „Засвіченя ялинки", поміщуючи це в „Свободі" та „Америці". Пресові референтки відділів дають свої дописи до часопису „Свобода", журналу „Наше Життя" до „Українського Тижневика". 23-го березня Л. Магун відбула засідання з референтками відділів. Всі відділи мають 100-відсоткову передплату „Нашого Життя".

Стефанія Савчук і Лідія Закревська — господарські референтки, приготовляли перекуску чи буфети на всіх імпрезах, а два рази гостили Головну управу СУА. Їм допомагали господарські референтки відділів. 89-ий Відділ приготовив полуденок на „День Союзянки".

Софія Топорівська — домівкарка, розповіла, що в домівці відбувалися сходини Окружної управи, відділів, часами Головної управи. В день працює книговод і редакція „Нашого Життя". Адміністраторка поробила направи, дбала про чистоту домівки, зробила, інвентар. Вона склала подяку за допомогу в праці І. Мачай, І. Комар, М. Рогожі.

Леся Ґой — голова Окружної управи, координувала працю в Окружній управі і поміж відділами. Співпраця була леґка і успішна, бо всі старалися виконати своє завдання якнайкраще.

Зі звітів референток видно, яку широку дількість розгорнула наша Округа. Крім традиційно союзянської праці, членки брали участь у всіх акціях і імпрезах української громади, ідучи крок-у-крок з нашим громадянством, чи це було в обороні доброго імени України і наших змагань, чи в протестах проти жахливої катастрофи в Чорнобилі, чи в інших. На сходинах Округи обговорювали обіжники і доручення Головної управи. Референтки відбули свої сходини із дотичними референтками відділів, що причинилося до упорядкування і успішности праці.

В разі, коли голова Округи була перешкоджена, то містоголови репрезентували Округу. Надя Савчук була на загальних зборах таких відділів: 64, 82, 83, 104 і 113; була на 60-літті православної катедри св. Володимира; в ратуші з нагоди 203-ліття евакуації англійських військ з Ню Йорку. Також Надя Савчак була на проголошенні Дня Незалежности України, що його проголосив посадник Ню Йорку Едвард Кач. І врешті вона була на сходинах референток пресових, організаційних і зв'язків.

Ольга Літепло — 6-го листопада 1986 року була на проголошенні листи відзначених Почесною Медалею на Елліс Айленд і другий раз, як додатково вручали такі медалі. Була вона на ім'янинах Владики Василя Лостена; також була присутня на загальних зборах І Відділу.

На закінчення голова подякувала всім за співпрацю і висловила сердечне спасибі. Голова контрольної комісії Л. Магун звітувала, що після перевірки каси і діловодства комісія знайшла все в порядку.

В дискусії над звітами забирали голос: Л. Кіршак, І. Мацюк, Х. Навроцька, Н. Попель, А. Рак, Н. Самокіш П. Солтис, Л. Сохан, М. Томоруг, Л. Фірчук. Після дискусії, звіти прийнято одноголосно. Предсідниця зборів представила голов і делеґаток.

Зроблено перерву на полуденок, що приготовили референтки під проводом господарських референток С. Савчук і Л. Закревської.

По перерві промовила голова СУА Марія Савчак. Вона, привітавши з'їзд і подякувавши за вибрання її на голову СУА, просила в праці придержуватися резолюцій XXI Конвенції СУА, а головно — посилити акцію приєднування нового членства, приєднатися до акції оборони доброго імени України. Слід вимагати від совєтського уряду відшкодування для жертв катастрофи в Чорнобилі; включитися в святкування 1000-ліття Хрищення Руси-України; дати фінансову підтримку сестрі д-р Софії Сеник у виданні праці „Історія Української Церкви"; допомогти Українському Музеєві влаштувати виставку українських ікон і модерного українського релігійного мистецтва та видати каталог. Також пригадала голова СУА, що має відбутися 5-ий Конґрес СФУЖО, на якому обов'язково має бути голова Округи, але добре було б теж, щоб членки СУА взяли в Конґресі участь.

У дискусії взяли участь: У. Ганущак, В. Кушнір і О. Руденська. На внесок Н. Попель, голови комісії провірки, протокол з попереднього з'їзду прийнято одноголосно.

Резолюції з'їзду і рекомендації прочитала Х. Навроцька. Резолюції і рекомендації прийнято одноголосно.

Голова номінаційної комісії Іванна Клим подала листу кандидаток на Управу Округи: голова — Леся Ґой; заступниці — Надя Савчак і Ольга Літепло; протоколярна секретарка — Ольга Руденська; кореспонденційна — Евгенія Івашків; скарбничка — Анна Рак. Референтки: організаційна — Олександра Крумшин; культ-освітня — Христя Навроцька, Іванна Клим Люба Сохан; виховна — Іванна Мачай; пресова — Оксана І. Щурова; суспільна опіка — Віра Кушнір; зв'язків — Люба Фічук; імпрезові — Параскевія Сусь і Анна Натина; музейна — Олімпія Роговська; господарські — Стефанія Савчук, Лідія Закревська і Галина Оберишин; домівки — Софія Топорівська і Марія Малиняк; касирка домівки — Наталія Дума; хорунжі — Наталія Валько і Анна Кушнірчук. Контрольна комісія: голова — Лідія Магун, члени: Лідія Черник, Рома Шуган, Катерина Папуга, Віра Шуль, Ольга Женецька і Марія Соробей. Прийнято листу одноголосно.

Касирка Анна Рак подала бюджет, який прийнято одноголосно. У внесках і запитах забирали голоси: Л. Ґой, Є. Івашків, Л. Кіршак, М. Лисогір, Н. Савчук, П. Сусь і М. Томоруг.

З'їзд закрила перевибрана голова Леся Ґой, подякувала всім за участь у з'їзді, побажала приємних вакацій і щоб з новими силами братися до дальшої праці.

Оксана І. Щурова.

● HELP WANTED ●

● НА ПРОДАЖ ●

• FUNERAL DIRECTORS •